

BABET' A.

Romanu.

(Urmare.)

CAPITOLULU XLIV.

La St. An'a.

A două zi, cându se sculă Tomiti'a si esî afara gasî pre Sofi'a cu guvernant'a si cu doctorulu Jonica pre teras'a otelului.

„Nu s'a sculat u încă Leniti'a?“ — cu aceste cuvînte 'lu intîmpină Sofi'a.

„Nu, de ce iutrebî?“ facu Tomiti'a.

„D'apoi! avemu se facemu excursiunea!“ — replică Sofi'a cu buzele umflate.

„Imi pareă, că v'ati luat u sém'a,“ — observă Tomiti'a.

„Sém'a, sém'a, nu mi-am u luat u nici o séma. Domnisiór'a Babet'a, da, dîns'a s'a întorsu dela decisiunea ei, că-ci éta-o împreuna cu doctorulu, gat'a de a ne însoçi.“

„Asiă!“ — facu Tomiti'a destulu de supératu. Dar' n'aveă ce sê se mire, că-ci si betrân'a si si Sofi'a doriău se fie cu doctorulu.

Pornî că se-si aduca soçi'a si se mîngaiă dîcîndu-si: „o dî in susu, o dî in josu, nu va strică multu, mîne inse vomu plecă negresitu.“

„Am u luat u si unu chelneru, care ne va aduce câte cev'a de-ale mîncarei,“ — cu aceste cuvînte aretă doctorulu Jonica spre Aristide, care steteă

de o parte cu unu cosiu atîrnatu de braçi u si urmariă cu priviri pînditóre tóta mișcarea dimpregiurulu seu.

„Ah, du-te încolo, omu materialistu ce esti!“ — dîse Sofi'a zimbîndu.

„Pardonu Domnisióra, trupulu nehranitu nu pôte dă adăpostu îndelungatu poesiei, ori cătu de eterica ar' fi ea!“ — replică Jonica.

„Are dreptate doctorulu, si trebue se recunosc u, că este cu multu mai practic u decăt u mine,“ — adause Tomiti'a.

„Totu odata Constantinu ne va aretă si drumulu la St. An'a, — continuă Jonica, — că-ci acolo este colib'a pustnicului.“

„Haidemu dara!“ — esclamă Leniti'a.

Aristide, numitu acum u Constantinu, plecă înainte, tragîndu mereu cu urechi'a că sê se convinga. dăca in adeveru doctorulu Jonica aveă o slabiciune pentru Sofi'a, dupa cum u i-se aretase lui chiar' dela prim'a lor u vedere.

„Imi pare căm vanitós a fetiti'a; nu cred u, că se va învoi, că se numesca pre unu baiatu de tieranu, séu chiar' pre unu copilu dîn flori de soçiulu seu!... Las' Jonica, ti-oiu platî eu detori'a t'a!...“

Se suira prin padurea dîn dosulu manastirei tienendu mereu la drépt'a si urmandu semneloru, care se gasescu înfîpte in pari dîn distanti a in distanti a.

Drumulu pana la unu locu este bun u, mergi că si pre o promenada, suisiulu nu este repedit u; dar' cum u se zaresce prin malulu dimpotri va alu Pelesiului cas'a de vînatóre, drumulu se face mai

greu, suisiulu mai repeditu, pana-ce devine aneviosu de totu.

Tomiti'a dase braçulu Sofiei, cá se oprésca pre doctoru de a merge cu ea; Jonica firesce oferi pre alu seu Lenitiei soçiei Tomitiei, ér' Babet'a se têrá dupa ei urmata de chelneru cu co-siulu pe braçie.

Gubernant'a boncaniá mereu de necomple-santi'a barbatiloru.

Chelnerulu Constantiuu, fostulu bancheru Aristide, o esaminá necontentitu cu unu interesu crescându.

„Unde am vediutu eu acésta femeia,“ — se întrebá elu necontentitu.

Cumu mergeá asiá unulu dupa altulu, Babet'a de-odata scóse unu tipetu patrundietoriu si se lasá josu.

„Babet'a fóst'a amanta a baronului Rosten,“ — di-se la acestu tipetu chelnerulu in sine.

O recunoseuse dupa glasulu ei celu patrundietoriu, cá-ci o mai audíse tîpându ast'feliu in momentulu cându o parasi baronulu, predandu-o in grigi'a bancherului, care o dusé apoi la Ulmeni, unde dobândi prunculu.

„Dar' atunci Costica este fíiulu ei, — adausé Aristide, — óre 'si cunósce mam'a. Nu credu. Én se fíu cu bagare de séma, ór'a resbunarei pare cu multu mai aprópe de cumu gândisemi.“

Intru ace'a Tomiti'a mersese la guvernanta, cá se védia ce are.

„Mi-amu scrititu petioriulu!“ — se vaerá betrán'a.

„Oh, Dómae Domnedieule! — tîpá Sofi'a si se aretá fórté spariata. O compatimiá pe betrán'a, dar' mai multu se temeá, cá nu cumv'a acestu incidentu se-i întórca de pe drumu.

„Dar' cumnata, — se adresá ea cátra Tomiti'a, scóla de-acolo si dái braçulu

Tomiti'a sculá de josu pe guvernant'a, care í-lu tienù strînsu de braçiu.

Jonica se profitá de acésta ocaziune pentru a oferi Sofiei braçulu seu celu stângu.

„Suntu curiosu cumu í-si va repará betrán'a gresiél'a, — í-si díse chelnerulu, — cá-ci de buna sém'a tóta caderea ei n'a fostu altu nimicu, de cátu unu midiulocu pentru a se apropiá de Costica.

„Ar' poté parintele Ghermanu, — cu aceste cuvinte se încercá nemtióic'a a-si inecá ciuda, — se croiesca nisce drumuri mai bune, se faca nisce serpentine, poteca resucita, cá se póta ori cine se urce mai cu inlesnire.“

„Ori-ce drumu ar' face, me temu, cá n'ar' fi lesniciosu pentru d.-t'a“ — respunsé Tomiti'a versandu-si ast'feliu puçinu necasulu.

„Stati ve rogu, nu mai potu! — strigá érași Babet'a, — déca vófiti se ajungemu pana susu, trebue se me spriginiti de amendóue partile.“

Éta, éta sîrét'a, — 'si díse chelnerulu, — me temu cá totusi 'si va ajunge scopulu.

„Domnule doctoru, — se adresá Sofi'a cátra Jonica, — tiénu prea multu a me urcá pâna susu.

Pre domnisiór'a Babet'a n'o putemu lasá in drumu, n'ai avé bunatate . . .

„Oh pentru d.-t'a,“ — replicá Jonica, — apoi luându-si séma cá 'lu póte audí cinev'a, precumu 'lu si audíse chelnerulu care nu scapá nici un'a din mișcarile sale, dar' 'lu mai audíse si Leniti'a, pre care o aveá la braçulu seu celu dreptu, deci continuá, — „credu cá dómn'a Ciurescu 'mi va dá voie, se . . .

„Du-te domnule doctoru, du-te, — zimbí acést'a, — jertfesce-te pentru binele comunu!“

Jonica se întórsé si oferi braçulu seu Babetei.

„Mersi,“ — facú dens'a pripiendu-i braçulu, si stringându-lu mereu si bine.

„Ho, ho, — 'si dícea chelnerulu Constantinu, fostulu bancheru Aristide, — tréb'a merge struna.

„Géb'a credi, — díse acumu Babet'a cátra Tomiti'a, — cá esti viguros. N'amu simtítu nimic'a dela ajutoriulu d.-t'ale, de ace'a amu avutu trebuintia de braçulu d-lui doctoru, care singuru 'mi este de ajunsu. Treci la copile . . . dá-le braçulu, cá se nu alerge asiá, vedi cátu suntu de sburdalnice!“

Tomiti'a erá bunu bucurosú cá poteá scapá de betrán'a, si cá poteá fi mai aprópe de Sofi'a. Elu profitá deci de ocaziune si trecú la nevést'a si cumnata-s'a.“

Babet'a, cu tóte cá declarasé braçulu doctorului de vigurosú, gâfaiá mereu . . . géb'a, petiórele ei cele betráne nu eráu deprinse cu ase-menea suisiu.

Si chelnerulu Constantinu asudá sub sarcin'a corfei s'ale, ce'a ce 'lu faceá a fi inca si mai inversiunatu in contr'a lui Jonica.

„Amaru de tine, nemernicule, — 'si dícea elu, — déca 'mi vei cadeá acumu sub mâni!“

Ajunsera susu cátu se póte de obositi. Se vediu pe costisiulu muntelui la luminisiu, de unde aveáu o privelisce minunata, care í-i facú a uitá pentru momentu nu numai de ostenéla ei si de diferitele grigi si preocupatiuni, care le apesáu sufletele.

Tóta valea Pelesiului cu castelu si cu cas'a de vênátóre li-se infaçiosiá in proportii microscopice, invelite de o mare de verdétia; ér' cev'a mai departe se vedeá Sinai'a si unu orizontu varfu, cóme de munti . . .

Nemesurate stánuri de pétrea cu formele cele mai neinchipuite se inaltia de-asupr'a capului, asiá încátu privindu in susu tí-se íá resuflarea, cá-ci tí-se pare cá-si-cându ar' fi vrëndu se te strivésca cu greutatea lor. Sub petióre unu povérnisiu acoperitu cu frundísiu duce dreptu in o prapastie adâncă, in care víjaia un përausiu. Cararea inse este buna, care raspunde in midiloculu unui plaiu incungiuratu de paretu de pétrea sub care se adapostesce o coliba vechia si micutia, in care de multu a locuitu unu pustnicu.

Aici e locul ce se numesce St.-An'a.

De pe luminisiulu unde se oprisé societatea nóstra ajunsera in o clipa pâna la acea coliba.

Intrară în ea. Se mai vedeau încă remăși-
tiele sobitiei, ce a încaldu pe pustnicu și rogo-
jin'a, putredita acumu, pe care s'a odichnitu.

Partea femeieșca fû cuprinsa de jale nespusa
la vederea acestoru urme, ce aretă cu atât'a elo-
cintia ticalosi'a, nemernici'a omului.

În midiuloculu acestei naturi atâtu de ma-
retie, colib'a cea micuția este că o umbra nepo-
trivita într'unu tablou luminos.

Babet'a ar' fi voitu să se oprească aici. Sofi'a
inse, care se acceptase se afle pre regin'a, întrebă
deca mai eră prin apropiere vre-unu punctu demnu
de vediutu.

„Este isvorulu,” — răspuse chelnerulu.

„Se mergemu la isvoru!” — esclămă Sofi'a.

„Nu mai pot!” declară Babet'a.

„D-t'a stăi dar' aici, cu . . . cu chelnerulu
și cu cine va voi se mânânce, — eu plecu cu . . .
cu cine va voi se mai admire natur'a!”

„Eu unulu mergu cu d-t'a,” — se grabi a
dice Jonica.

„Si eu, si eu!” — repetara cei-alalti toti,
chiar' și Babet'a, numai Leniti'a dîse:

„Dâr' cu mine nu va rămâne nimeni?”

„Deca vrei se stăi aici draga, — începû To-
miti'a cu diumetate gur'a, — f-ti voiu tiene de uritu.
— Este departe isvorulu?” — se adresă elu apoi
cătra chelneru.

„Nu, vre-o două, trei sute de pasi numai!”

„Asiă-dara voiu merge si eu,” — dîse Leniti'a, —

„du-te cu mîncarea înainte și întinde-ne o mēsa.”

Aristide, voiamu se dîcemu chelnerulu o luă
la petioru.

Cei'alalti 'lu urmara.

La drépt'a, dela intrarea chiliei, este unu
parete de pétra. Cotindu acestu parete dăi de o
noua potecutia, — drumulu spre isvoru.

Doctorulu Jonica parasise pre Babet'a și se
luase cu Sofi'a și Leniti'a dupa chelneru, care 'lu
urmariă de-aprópe.

Tomiti'a și Babet'a nu fura în stare a merge
asiă de iute. — Preste puçinu le perisera din ochi,
că-ci apucasera dupa di'sa cotitura.

Cu tôte betrânetiele ei, Babet'a diorî dupa
cei'alalti și nici Tomiti'a n'ar' fi voitu a-i pierde
multu timp din ochi, deci grabira înainte.

Cându ajunsera la cotitura, avura unu aspectu
destulu de fragmentatoriu.

Chelnerulu, urmatu de Leniti'a, Sofi'a și Jo-
nic'a, ajunsesă la unu punctu alu potecei unde se
cotea din nou pe dupa o stâncă.

Aristide ajunse de já la cotitura cându de-
odata se dete cu respectu înapoi.

„Ce-i, baga de sēma! eră se me dăi în pra-
pastie!” — strigă Jonica.

Sofi'a și Leniti'a, cari erău cev'a mai josu,
unde potec'a eră mai lata și mai puçinu repede,
se oprira la acēsta esclamară a doctorului.

Chelnerulu inse pareă că nici nu o audise,
că-ci nu o luă cătu-si de puçinu în sēma ci dîse
pe scurtu:

„Regin'a!”

Totu odata făcî încă unu pasiu înapoi, dar'
cu atât'a nedibacie încātu se lovî în doctoru.

Acest'a-si perdû balans'a, dete o secundă din
mâni, voindu a prinde braçulu lui Aristide.

Acest'a f-i intinse mân'a cea drépta si-lu
smînci, dar' érași cu atât'a maladresa încātu în
locu de a-lu scôte din primejdie 'lu aduse mai
aprópe de prapastie.

De-odata i scapă din mîna.

„Mai scupa de-a poti,” f-i tîsnî la urechi.

„Ajutoriu!” strigă doctorulu, apoi se rosto-
golî în josu.

Acestea tôte fură rezultatulu unei sēngure
clipeli.

Trasnetulu se fi lovit pe Babet'a, nu s'ar'
fi potutu spariă mai tare, de cătu la acēsta vedere.

Sofi'a și Leniti'a re-nasera că impetrite pe
poteca.

Regin'a aparuse din dosulu cotiturei și prin
gesturi chiamă pe însoçitorii ei, se alerge intru
ajutoriu celoru primejduiti.

Din fericire spaim'a societatii fusesă mai
mare decâtu nenorocirea.

Povernisiulu pe care cadiuse Jonica se ter-
mină în o poenitia. Acolo se oprise doctorulu în
caderea s'a cu piciorulu scrintitu.

Regin'a vediendu acēst'a, recomandă prea
multu pe doctorulu Jonica ingrigirei Lenitiei și
Sofiei.

Ele se întielege că trebuira se dee urmare
acelei recomandatiuni.

Sofi'a pareă a nu fi avutu tocmai necesitate
de interventiuinea espresa a reginei, pentru a se
ingrigi de doctoru.

Aristide vediendu efectulu cu totulul contrariu
alu reutatii s'ale scrișni din dinti și dîse:

„Lasa că nu vei avé tu norocu în tôte
dilele!”

CAPITOLULU XLV.

Capitanulu.

Aristide sosise celu dintain la doctorulu
Jonica.

„Te dore?” întrebă elu cu zimbetu sar-
casticu.

Jonica 'si întorse capulu cu dispretiu.

Apoi privindu-lu érași brusc dîse: „ai no-
rocu că ti-am promis a nu te cunoșce, că-ci
alt'mintrea te-asi dá pe mân'a judecătoriloru.”

„Credu si eu, dar' mai mare norocu am, că
te cunosc eu, si că în momentul în care m'ar'
arestă, lumea ar' afă, cine esti.” Apoi vediendu
că se apropie cineva adause: „voiu alergă de vale,
se venimu cu o targa pentru a te duce la hotelu.”

„Nu-i de lipsa, am luat de já dispositiuni,”
dîse unu ofiçieru din suit'a reginei.

Maiestatea s'a stase cât'va tēmpu de vorba
cu Leniti'a, Sofi'a și cu Tomiti'a, apoi convingân-
du-se, că doctorulu aveă se scape cu vieti'a parasi
societatea insarcinandu pe acelu ofiçieru din
suit'a ei, care se pogorise pâna la doctoru, că se
se tiēna la dispositiunile societatii.

Acestu onțieru eră unu adjutantu alu regelui, cu rangu de capitanu, domnulu Leonu Riviticianu, unu barbatu chipesi si sdravenu, care nu prea pareă încântatu de insarcinarea ce primise.

„Ômenii cu targ'a voru veni indata,” continuă capitanulu Riviticianu, care dupa cum scîmu, ajunsese-langa doctoru si intrerupsese-se conversațiunea lui cu Aristide.

„Cine este d.-lui,” se adresă elu apoi cătra acestu din urma

„Doctorulu Jean Radoleano,” respunse chelnerulu, apesându cu malitie asupr'a cuvîntului Jean si asupr'a vocalului o.

„Dêca esti doctoru, vei sci mai bine decātu noi, ce este de facutu,” dîse acum capitanulu cătra Jonic'a.

„De-o-cam-data n'am lipsa decātu de linisce,” respunse Jonic'a, aruncându o privire plina de doru susu pre marginea prapastii, unde steteau Sofi'a, Leniti'a, Tomiti'a si guvernant'a privindu in josu la elu.

Capitanulu urmari acêsta privire, si unu zimbetu de inteligintia se aretă pe faci'a s'a, cîndu descoperi, unde se oprise ochiulu doctorului.

Acestu zimbetu trecu că unu fulgeru preste faci'a s'a, pentru a face locu unui semnu de-abiă perceptibilu de interesu.

Cu tóta neperceptibilitatea s'a, chelnerulu observa-se acea espresiune de interesu.

„Dêca domnulu doctoru voiesce, se-i damu pace,” dîse capitanulu, „ne vomu retrage. Ômenii cu targ'a nu voru întardiă de a veni.”

Cu aceste cuvinte se departă facîndu semnu chelnerului că se-lu urmeze.

„Cine suntu côlea susu,” lu întrebă dupa-ce ajunseră destulu de departe pentru a nu fi auditi de nimeni.

„Domnulu Ciurescu, lipscanu din Bucuresci, cu soția-s'a, cu cumnata-s'a si cu guvernant'a loru.”

„Cea mai tēnera este cumnat'a?”

„Da!”

„Curat'a fēta!”

„Si tinerica, nepatita.”

„Doctorulu umbla dupa ea!”

„Asia pare, dar'....”

„Ce dar'?”

„Nimicu mai lesne pentru unu tēneru întreprindietoriu, de cātu de a cuceri acêsta fetitia.”

„Cu ajutoriulu....?”

„Mēu si alu guvernantei!”

„De vomu avē tēmpu, ne vomu folosi de ocașiune!” facu capitanulu cu usiurintia. Apoi adaase in sine, „pare că nu voru remanē nerecompensate serviciile pe care le aducu in acestu momentu din ordinu inaltu.”

„Ėta ômenii cu targ'a,” observă chelnerulu.

„Arēta-le locul, încărcați pe doctoru si duceti-lu la hotelu. Eu voi reconduce soțietatea de dame.”

„La ordinu, domnule capitanu.”

„La prim'a ocașiune vei poté spune d.-rei...”

„Sofi'a Sasanu...”

„Domnisiôrei Sofi'a Sasanu, că a facutu o mare impresiune asupr'a mea. Totu-odata, dêca vedi că voi fi agreatu, poti se-i oferi...”

„Unu buchetu...”

„Da, unu buchetu din partea mea.”

„Ėr' guvernantei...?”

„Vei oferi vre-unu inelu cu diamantu, sēu vr'o cruce.”

„Ast'a ar' fi o mare gresiēla.”

„Asia dara...”

„Guvernantei voi spune, că ai intentiuni seriôse.”

„Bine, bine. Are parale fēt'a?”

„Nu sci, dar' de vreme ce petrecu vēr'a la Sinaia'...”

„Bine, bine. Mai scii, dêca din gluma nu va esē unu lucru seriosu.”

„Intr'unu ceasu bunu, domnule capitanu.”

Doctorulu Jonica fū redicatu pe targa si dusu la hotelu. Tomiti'a, Leniti'a, Sofi'a si guvernant'a mergeau dupa elu, Ėr' capitanulu Leonu Riviticianu si cu chelnerulu i-i urmau intretienēndu o conversațiune animata.

Sofi'a din cîndu in cîndu 'si intorceă privilegiu spre ofițierulu celu atātu de aretosu. Ėi eră căm ciuda, că nu-i adresase pâna acum cuvîntulu, ce'a ce ar' fi fostu detoriu se faca, că-ci eră pusu la dispositiunile loru din partea reginei, i-si dîcea dēns'a.

Aristide surprinse-se vr'o dōne din aceste priviri ale Sofiei si le întielese-sē indata.

„Taci că-i bine, domnule capitanu,” dîse elu, fortarēti'a este a nōstra, va capitulă la primul atacu.”

„Suntu gat'a alu întreprinde chiar' de acumu.”

„Ba se nu faci un'a că ast'a, ar' fi o mare gresiēla. Cu cātu te vei aretă mai nepasatoriu la inceputu cu atātu mai bine.”

„Că diēu multu tēmpu nu-mi voi potē astēmperă poft'a de a-mi descoperi inim'a. Suntu apucatu de unu sēmtiementu seriosu.”

„Mi vei dá celu puçinu voia, că mai antaiu se me informezu despre averea ei.”

„Ti dău pentru acēst'a tēmpu de o ôra!”

„Mi ajunge.”

Doctorulu aveă dureri mai mari decumu se pareă. Vendiundu-se observatu, se stapēnise, acumu inse, sdruncinatur'a purtatoriloru sei, mārindu-i durerile pâna la nesuferintia, nu se putu opri de a nu scôte din cîndu in cîndu unu gemetu cumplitu.

Ele atinseră inim'a guvernantei că si unu feru rosu, chiar' si Leniti'a compatimeă pe bietulu ranitu, Sofi'a inse pareă atiusa in modu repulsivu de aceste sonuri de durere.

„Mai stati puçinu, se resufe sermanulu,” strigă Babet'a alergându spre targa.

Ômenii depuseră bucuros sarcin'a loru.

„Suferi,” întrebă guvernant'a, care se oprise lînga celu ranitu.

Jonic'a nu respunse nimicu, ochii lui cautau cu dorere pe Sofi'a, care in acelu momentu fiindu ajunsa de capitanulu Riviticianu, se oprise con-

Un'a din neamulu lui Faraonu.

fusa pentru a-i întorče salutarea s'a cea respectuoasă.

„Ai lipsa de ajutoriulu unui medicu! Inainte baieti se ajungemu câtu mai curându la hotelu!“ esclamá guvernânt'a, care din o sângura privire vediu-se si recunoscuse ce se petrecea in giurulu ei.

„Este alu mieu,“ 'si dîse ea. „Sofi'a mi-lu parasesce in profitulu acelui capitanu. Nu credu că va poté resistá devotamentulu meu.“

La hotelu ranitulu fû dusu in camer'a s'a.

Preste puçinu veni unu medicu, care-lu visitá cu amenuntulu.

„Domnule colega, aici nu vei poté avé ingrigirea necesara, trebue se mergi la Bucuresci,“ dîse elu apoi.

„Déca doresci te va duce la momentu unu trenu separatu,“ dîse capitanulu Riviticianu, că-ci toti se adunaserá impregiurulu bolnavului.

Babet'a si Leniti'a pentru a aflá ce va dîce mediculu despre starea doctorulu Jonica, Tomiti'a cá se nu remâna sânguru, ér' Sofi'a si capitanulu, cá se se desparta câtu mai târdiu unulu de altulu.

„Multiamescu, ... preferu a remâné aici!“ îngâná doctorulu.

„Nu vei avé cautarea trebuincioasă!“ observá mediculu.

„Totu cá si la Bucuresci,“ respunse Jonica.

„La Bucuresci suntu spitaluri!“ adause mediculu.

„Domnulu Ciurescu nu va suferi nici odata cá unu óspe alu seu se fia cautatu la spitalu,“ se grabi a dice Babet'a. „Lu voiú cautá eu! Ne vomu întorče si noi!“

„Déca-i asia, nu indrasnescu a ve contrariá,“ reluá Jonica cu unu zimbetu palidu, „primescu trenulu separatu ce mi-a oferitu domnulu capitanu.“

„Plecamu!“ esclamá Babet'a. „Eu un'a suntu gat'a, voi inca ...“

„Noi ...“ dîse Sofi'a, apoi se opri. O sagéta din ochii capitanului o facú de amutîse asia fâra de veste.

„Noi vomu mai zabovi o dî, dóua,“ luá Tomiti'a cuvântulu, care totu mai urmariá idei'a de a incurcă pe Babet'a cu Jonica, pentru cá se scape de ea, si care vedeá in ofert'a Babetei celu mai nimeritu mijlocu pentru promovarea acestei intentiuni.

Jonica in acelu momentu avuse unu atacu nou de dorere, care-lu impededá de a revocá invoiel'a s'a de a plecá mdata cu trenu separatu. Ar' fi fostu inse si prea târdiu, că-ci capitanulu se grabise a dá in numele curtii regale ordinile necesare.

CAPITOLULU XLVI.

Biletulu.

„Nici o scire dela Sinai'a?“

„Cum te sêmti?“

„Trupesce bine, dar' sufletesce reu! — Nici o scire dela Sinai'a?“ repetá Jonica.

Babet'a trase unu scaunu lângá patu si se asiediá pe elu.

Erá desu de demintétia, nu se audiá nici unu sgomotu impregiuru, numai din cându in cându strabateá strigatulu laptagiului séu a zarzavagiului de pe strada in odai'a, ce ocupá doctorulu in casele repausatului Sasanu din Bucuresci.

Guvernânt'a nu respunse inca nimicu la întrebarea repetita a doctorulu.

„N'am potutu dormi tóta nóptea,“ începú ea dupa o lunga tacere.

„Nici eu nu mai sciu ce este somnulu, de cându ne-amu reintorsu dela Sinai'a.“

„CREDU si eu!“

„Ce te-a potutu nelinisci pe d-t'a“ — reluá Jonica.

„Grigi'a ce ti-o ducu.“

„Ce grigia ai se-mi duci? Dejá de vre-o dóue dîle suntu in stare a unblá, adi voiú esfi chiar'. Ce dîci, se nu surprindemu pre Domnulu Ciurescu la Sinai'a?“

„Sinai'a! ah, Sinai'a! ...“

„Ce este pentru Domnedieu! — esclamá Jonica redicându-se de-odata de pe perina.

Babet'a mijí ochii, căci in urm'a mişcarei celei repedi doctorulu se desvelise puçinu.

„Domnule doctoru, uiti cu totulú că suntú fêta!“

Acésti observare facú pre Jonica se privésca pre nemtióica in façia, care n'aretá asiá de betrâna precumu erá, căci Babet'a 'si conserve peliti'a, si foculu care o consumá i dedeá unu aeru de tineretia si o atractiune voluptuoasă. In acestu momentu aveá unu farmecu, cărui'a i-i cadiuse jertfa odinioára maltezulu Rosten.

Totu odata in rafineri'a ei, studiase amenuntele individualitatii Sofiei si le imitase pe tóte câte puteá se le imiteze, ast'feliu încátu persón'a ei 'si aduceá cu esteriorulu Sofiei.

Doctorulu nu observase pâna acumu acestu detailu; acum'a 'lu rapí intru atâtú, încátu simtiéndu cá o gena la inchipuirea, cá Sofi'a lu-ar' fi potutu vedé ast'feliu tresari de spaima. Dar tresari póte si de simtiulu voluptuosu ce isbutise a-i insulfá cochet'a, care siedeá lipita de elu.

Babet'a ridicase érase ochii asupr'a lui si vediéndu emotiunea in care cadiuse, fû apucata de o mare bucurie.

„Oh, oh, baietielulu, câtu este de sficiosu,“ — esclamá ea mângaindu-lu cu amendóue mânile.

Elu i-i apucá mân'a cea drépta si depuse o sarutare fierbinte pe ea.

„Ce faci, — dîsè dèns'a, — déca ar' intrá servitoriulu,“ — si cu ast'a se sculá, merse la usia si trasè iverulu.

Doctorulu erá apucatu cá de o betîfe. Asceptá cu resuflarea retienuta întórcerea Babetei.

Ast'a vení si se puse pe marginea patului.

„Fi cu minte,“ — dîsè ea ferindu-se de desmierdarile lui.

Acésta feréla erá inse anume combinata, cá se atítie poftéle doctorului pana la estremu. Be-trân'a cocheta î-i cedà cu unu tîpetu linu. . . .

„Ce ai facutu,” — dîse ea cu reprosiu.

Doctorulu î-si umbri ochii fàra a respunde nimicu.

Babet'a se sculà si mersè de descuià usi'a.

„Pare cà me întrebasesi de sciri dela Si-nai'a,” — reincepù ea, arangiându-si toalet'a din-naintea oglindei.

Unu gemetu surdu fù respunsulu la acésta observare.

„De ce nu vorbesci?” — întrebà Babet'a.

Jonica paré prad'a cetei mai amare remuşcari.

Nu te sfi de mine, — continuà nemtióic'a, — spune ce sînti. — 'Ti-ai adusu amente de Sofi'a, nu este asiá?”

„Ah, Sofi'a!”

„Si te căiesci, cà ai călcatu o credintia, ce nici nu ai promis?”

„Suntu unu pecatosu!”

„Da, esti unu pecatosu. Déca iubiái pe alt'a nu trebuíai, nu-ti erá permis se abuzezi de in-crederea mea. Dar' se scii, cà eu un'a nu voiú ingadui cu nici unu pretiu, cà se me lasi si se me faci de rîsului lumei.”

In locu de respunsu se audí éراسi numai unu suspinu greu.

„Mângaiete scumpule,” — reluà Babet'a apropiându-se éراسi de patu, — „eu 'ti pardonezu gresiél'a îndata ce vei fi gat'a a o repará.”

„Cum?”

„Ce întrebare, suntu mai multe midiulóce pentru a repará asemenea gresieli. Eu nu cunosc decátu numai unulu.”

„Pe care?”

„Casatori'a!”

„Ah!”

„Asiá! nu-ti suntu destulu de buna sočia?”

„Nu dîcu!”

„Nu dîci, — oftezi dupa Sofi'a!”

„Ah, ah!”

„Te rogu, incetéza cu gemetele si cu suspi-nurile, cari nu suntu demne de unu barbatu. Tre-bue se acceptezi fàra murmuru positiunea ce sin-guru ti-ai creatu.”

„M'ai sedusu!”

„Eu, sedusu?!”

„D.-t'a.”

„Asiá esci de slabu, încátu se te fi potutu seduce?! — Dar' ce ne folosesce acumu repro-siurile!”

„Oh, Domnedieule!”

„In fine, déca numai dorulu Sofiei te retiène de a fi barbatu de onóre, afla . . .”

„Ce, ce?” — întrebà Jonica alarmatu.

In locu de a respunde, Babet'a se scolà, des-chisè usi'a si strigà de vre-o dóue ori: Petrache. Unu servitoriu aparù.

„Ai adusu dela tipografia càrtile comandate.”

„Da, domnisióra!”

„Unde suntu?”

„Josu la mine!”

„Adu-le numai decátu aici!”

Jonica ascultase cu nerabdare la acestu dialogu, care nu paré a stá in nici o relatiune cu grigele sale.

„Unde vréi s'o scoti cu astea!” — întrebà elu càm restitu, dupa-ce plecase servitoriulu Pe-trache.

„Mai rabda unu momentu numai si vei vedé.”

„Càrtile ce va aduce servitoriulu, stáu ele in vre-o legatura, cu ceea-ce ai se-mi spui despre domnisiór'a Sofi'a.”

„Da, si inca in o legatura fórte strînsa; — dar' éta-le.”

Cu aceste cuvinte se sculà cà se primésca din mâniale servitoriului, care se reintorsesè, unu pachetasiu invelitu cu ingrigire in hârtie.

„Lasa-le numai aici,” — cu aceste cuvinte concedià pe servitoriu, apoi mergîndu la patu se pusè pe marginea lui si dîsè càtra Jonica, uitân-du-se tiénta in ochii lui:

„Amu sciutu, cà prinsesesi o slabiciune pen-tru Sofi'a. Asiú fi jertfitu amorulu meu, cà se nu tulburu fericirea vóstra.”

„Ai fi jertfitu!” — îngânà Jonica.

„Da, inse acuma . . .”

„Ah, da, este pré târdîu . . .”

„Erá pré târdîu si înainte de gresiél'a nóstra!”

„Oh, sfîrsiesce in fine, nu me chinui mai multu, spune ce ai se-mi spui.”

„Citesce acestu biletu.” — La aceste cuvinte Babet'a, desfăcîndu pachetasiulu ce primise dela servitoriu, scóse unulu din biletele ce formá cu-prinsulu lui si 'lu intinsè doctorului.

Sofi'a Sasanu

Capitanulu Ioanu Riviticianu
fidantiati.

Ast'a erá tiparitu pe nefastulu biletu.

Jonica scóse unu gemetu greu si recadiù pe perina.

„Vedi, cà nu suntemu atátu de culpabili, precumu credeái,” — reluà Babet'a dupa o pausa.

„Nu suntemu culpabili,” — repetà Jonica aiuritu.

„Unu omu cu minte se folosesce de impre-giurari.”

„Nu întielegu,” — făcù Jonica.

„Sofi'a cà si mine, a sîmtitu amorulu d.-t'ale càtra dîns'a.”

„A sîmtitu!” — suspinà Jonica.

„Ea te-a jertfitu pentru altulu!”

„Jertfitu, da, jertfitu.”

„Care pe semne i-a placutu mai bine de-cátu d.-t'a!”

„Fetele, oh, fetele moru dupa uniforma.”

„Asiá este, nu le displacu inse nici costu-mele moderne, si suntu mândre cînda potú legá de carulu loru triumfalu câtú mai multi barbati.”

„D.-t'a trebue se scii ast'a mai bine decátu mine.”

„Sofi'a se va asceptá se te védia mahnitu, tîrându-te, cum amu dîce, in umbr'a fericirei ei.”

„Dupa-cum se va si intempla!“

„Ba nu, deca esti barbatu, se-i areti din
contra ca nu-ti pasa de ea.“

„Si se 'mi indeplinescu totu-odata detori'a
de barbatu de onore facia cu d.-t'a, nu-i asi?"

„Da, eta ce va fi in tote privintiele demnu
de d.-t'a.“

„Fia dara!“ — disè Jonica facându o si-
luire asupr'a-si.

„Oh, 'ti multumescu scumpulu meu odoru,“
— si-lu imbraciosia cu infocare, apoi alerga erasi
se traga iverulu la usia.

Jonica sarî inse cu amendoue petiôrele din
patu si incepû se se imbrace.

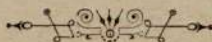
Avû cá unu atacu de grósnică repulsiune.

Erâ betrâna Babet'a, inse dupa cumu amu
spusu dejâ, se conservase bine, nu pierdusè inca
toti carmenii femeiesci, — de unde dara acêsta re-
pulsiune neinvincibila din partea doctorului, acumu,
dupa-ce se decisese a o luâ in casatoria.

Ore sângele seu sè se fi revoltatu in contr'a
repetîrei incestului?!

(Va urmâ.)

TEOCHAR ALEXI.

DRAGA NU-TI MAI FACE GÂNDURI...

Draga nu-ti mai face gânduri
Frundiarindu alu meu caetu,
Eu n'ei picu nu sum de vina
Déca m'am nascutu poetu;

Déca cântu in poesie
Dragostile cum se 'ncepu,
Si a inimeloru taine
Fâra casnâ le pricepu;

Déca vedu colo in umbr'a
Stânciloru, sub acelu fagu,
Sub lumin'a-aprinsa-a lunei
Cum sioptesce dragu cu dragu;

Si 'n tufârile din lunca
Cu-adênci taine, cu lungu doru,
Dragu ascultu pâna in dîna
Siópt'a dulcelui amoru;

Déca dîcu gurei — fragutia,
Ochiloru — lueferei,
Sinului — nuferi de aur
Ce furu mintile cu ei

Sum preotulu lui Apollo,
Totu cu totulu sum a lui, —
Lumea-o vedu cum nu-i aievea
Si iubirea ér' cum nu-i;

Si pe-aripile gândirei
Sboru in ceru de pre pamentu, —
Vréu se furu din nemurire
Si in lume s'o straplântu . . .

Nu-ti mai face dara gânduri
Frundiarindu alu meu caetu, —
Eu nici picu nu sum de vina
Déca m'am nascutu poetu;

Déca portu in alu meu sufletu
Suferinti'a lumii-'ntregi,
Sêmtu in mine-o detorintia
Si me plecu eternei legi . . .

Plângu cu paserea pribeaga,
Cu rîulu murmurateriu,
Si cu stelele din ceriuri
Ce se tênguescu la flori, —

Cu inim'a-a cãrei taine
Greu poti se le intielegi,
Si-asfeliu sum menitu in sênu-mi
Se portu chinulu lumii-'ntregi.

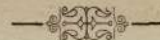
Lasâ-me dara, me lasa
Se totu cântu si se totu plângu,
Pana astea porniri sînte
In gândire-mi nu se stîngu . . .

Bucurie, doru si lacrimi
Dragu in inima-mi le portu, —
Lasâ-le totu vii se fie —
Se fiu viu pâna nu-su mortu.

Lyr'a este in viétia
Cea mai dulce parte-a mea, —
Nu-'ncercâ nice odata
Câ se me desparti de ea . . .

O! atunci me pierdi copila . . .
Sarutarea t'a fierbinte
S'ar lipi de-o busa rece
Fâra inima si minte.

V. B. Munteneşculu.

Clopotele ér' resuna . . .

Clopotele ér' resuna,
Er' s'aude jalnica cântu,
Sub o salcia pletósa
Er' s'aréta unu mormentu.

Vai! de ce nu se deschide
Si mormentulu meu odat'?!
Câ se cânte si la capu-mi,
Cântecu jalnicu intristatu;

Si se scapu de lumea ast'a,
Se me duc unde dorescu
Se ajunga toti acé'a
Ce cá mine patimescu.

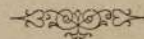
Cându n'oiu mai fi . . .

Cându n'oiu mai fi mai multu
Ve rogu nu me uitati,
Si la mormentulu meu
Unu frasinu împlântati! —

Cându ventulu linu va bate,
Prin lungi frundiale lui,
Unu nume se-mi sióptesca
Cum altu-'n lume nu-i . . .

Câ-ci numai la unu nume
In viétia m'am plecatu;
Si totu acelu scumpu nume
In grópa m'a bagatu!

Georgiu Simu.

IDEALULU PIERDUTU.

— Novela originala. —

(Urmare.)

În tîmpu de două septemîni fusîi plina de speranția. Virgini'a 'mi scrisese mai multe epistole, me tîneă în curentulu noutatiloru. — Dupa cîtu potîi întielege acum, tat'a stă fôrte ren, cîci capitalulu ce avuse-sê 'lu întrebuintiasê în comerciul la care pierduse. Ast'a departe de a me intristă, me bucură, cîci 'mi dîceam eu, acum nu va potê fi atîtu de exigentu la alegerea ce am facutu. — În cursulu aceloru zile si septemîni, abiă poteam vorbi cu dînsulu din cîndu în cîndu, zile întregi eră superatu. Eu taceam si asceptam plina de sperantie.

Într'o deminția, pentrucă sîdiusemi multu nîptea, cîndu me desceptai camer'a eră inundata de sîre, la pendula ôr'a eră înaintata. — Dela desceptare fiindu mereu ocupata, neglijasemi de a-mi face toalet'a, cîndu doic'a intră în camera si 'mi spusê că avemu musafiri, si că sum asceptata la dejunu.

Me îmbracai simplu dar' cuviinciosu si preste unu quartu de ôra intrai în camer'a unde se serviă dejunulu. — Tat'a si unu domnu necunoscutu me asceptau.

— Ce feliu, Maria! 'mi dîse tat'a în tonu glumeti, tu promiteai mai multu la începutu, acum te-ai facutu o lenesia mare....

— Me ierta tata, nu am esitu, cîci nu me sîmtieam prea bine....

— Nu sum bine, nu sum bine!... astea suntu mofturi de-ale vîstre, uite fi că mine voinica... Eu nu mi-aducu a-mente se fi fostu vre-odata bolnavu...

Dîcîndu acestea distratu se pregatiă se cuprinda locu la mîsa, cîndu se întorsê repede.

Maria! — 'mi dîse elu ôre cum tulburatu, — am uitatu se-ti presintu pre dlu Orzescu... Me inclinai.

Dlu Orzescu 'mi parî asia de banalu si necioplitu, 'mi facî o impresiune asia de neplacuta, încâtu ne tînîu într'o mare reserva față de elu, nevoiendu a-i dá importantia pre care cunoscu că nici nu-o merită.

Tat'a fîu veselu, complexantu, amabilu mai alesu cu mine; me tractă în acele momente, cum nu me mai tractasê pîna atunci. De-odata nu sciui la ce se atribui asta expansiune, inse dupa ce me tredii, începî a banui, că pôte acelu Orzescu se fia vre-unu pretendentu la mîna mea.

Ce'a ce cugetai nu intardiă a se adeveri.

Orzescu petrecu tîta dîu'a ace'a cu tatalu meu. La plecare veni se me salute si 'mi dîse cu unu tonu semnificativ:

— Am se ve vizitezu mai desu d.-siôra, speru că presentia mea aici nu ve va mai fi asia neplacuta, precum va fostu adi...

'Lu salutai cu ôre care sila si me retrasêi.

A trei'a dî reveni. — Tat'a pusese la cale se me casatorêscu cu Orzescu. — Plînsêi, protestai, me rugai, — tôte furê zadarnice.

Întielesei că diestrea mea eră numai cateva sute de galbeni, si Orzescu care aveă o proprietate frumîsa, într'o departare nu tocmai mare de aici, se multiemisê cu carmenii mei... Eră unu omu dela 40—45 ani, dar' bine conservatu; mai fusese odata casatoritu, inse fără se fi avutu copii din acea unire. Insistentiele lui pe lînga mine erău din cele mai preste-manîse. Erăm pierduta, — nu sciām ce cale se apucu. Nu poteam scrie directu lui Costica, dar' dupa multa lupta, me decisei a scrie verisiôrei s'ale, alu carei nobilu caracteru 'lu sciām si dela care sperăm că va află si elu...

Êta între altele ce i adresai:

— „Draga Anetta!

Nu sciū deca mai cugeti vre odata la mine; suntu două septemîni de cîndu me aflu la tîera, în prad'a celoru mai mari contrarietati, departe de voi amicele miele, lipsita de ori-ce consolare. Afla draga, că tat'a voiesce cu ori-ce pretiu se me mîrite dupa unu ôre-care Orzescu. Cu tôte protestarile mele, elu nu voiesce a se înduplêcâ. Nu sciū ce voi deveni, cîci crede-me că acêsta unire, fôrte nepotrivita, 'mi displace dîn mai multe puncte de vedere. Scriemi te rogu multu, multu... ajuta-me deca poti

A t'a

Maria Cereanu.“

Dupa cîteva zile dela espedierea acestei epistole, se sevîrsi trist'a mea logodna, la care furê făcia vrê cîtiva proprietari din vecinatate cu socele lor. — Tat'a vediîndu obstinarea mea, eră fôrte amenintatoriu... asiū fi înduratu totulu, numai se fi potutu scapă de nesuferitul meu logodnicu!

Într'o dî bunulu meu unchiu veni la noi. — Vediîndu cîtu me schimbase-mi me sprijini în bratiile s'ale si me consolă. Dupa ace'a se închisê cu tatalu meu într'o camera. I-audiām vorbindu tare, — aveă aerulu de a-se certă. Apoi totulu se linisעי, si mai tardiu unchiulu esעי, porunci se i-se puna căfi, veni la mine si 'mi dîse indigaatu:

— Tatalu teu e neînduplecatu, — nu-lu potu scôte din nebunele lui idei. I-am propusu pre altulu, pre unu anume Costica Mirtescu pre care 'lu cunosci si tu si m'a insarcinatu a-ti cere mîna. Este o partida destulu de buna: unu baiatu desceptu, cu viitoriu frumosu si care a obtiînatutu o bursa pentru a-si completă studiile la Paris. Dîcîndu acestea unchiu me îmbracișia, 'mi recomandă curaju si esעי fôrte mișcatu si superatu de nedreptatea tatalui mîen. Eu plîngeam se moriu, me aruncai în patu, 'mi infundai capulu în perini si me svêrcoliām în prad'a desperarei.

Trecuse ast'feliu o septemîna. Erăm în lun'a lui Octombrie. — Într'o dî primescu totu prin ace-lasiu mesageriu dela Verdeni urmatorele rînduri.

— „Maria!

Preste două zile trebuie se plecu la Paris; accórdami de séra o întâlne de câteva minute, — me gasescu dincolo de padure, — raspunde-mi. La ór'a care vei crede tramite femei'a din casa se me aviseze.

Alu teu

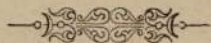
Costica.“ —

Avusei o bucuria nebuna. — Responsêi in graba că 'lu asceptu la mediulu noptiei.

Dîu'a 'mi pârû fără sfêrsitu! mergeám dintr'unu locu intr'altulu plina de veselie, ce toti o luáu in de bine, si care cu tóte acestea trebuia se me costé atâtu de scumpu!... Nóptea vení, — órele le numerám intr'o nerabdare de mórte Cándu totulu se linisei in casa si in curte, trimisei pe betrâu'a mea doica se aviseze pe Costica. Camer'a ce 'mi convenia mai bine, in care sperám că n'amu poté fi auditi si vediuti de nimeni, fû ace'a unde tat'a 'si aveá armele, cass'a de bani, hartiile, cu unu cuvêntu tóte obiectele de valóre.

(Va urmá.)

PAULIN'A C. Z. ROVINARU.

Invetiamentul publicu si secsulu frumosu in Roman'ia.

Este interesanta motivarea ce face On. Corpu didacticu din Iasi in Memoriulu seu asupr'a invetiamentului publicu*) relative la „secsulu frumosu.“ Tienêdu cestiunea de mare interesu si pentru on. cetitori ai acestei reviste, lasamu se urmeze aici vederile acelui Onor. Corpu didacticu in acêsta privintia.

I. Prevediendu noulu proiectu de lege alu d-lui Sturdza la art. 50 al. 2, că in scólele primare urbane de baieti. invetiatori voru fi exclusivu barbatii, ast'feliu se dechiara „Memoriulu“:

— „Nu vedemu motivele acestui exclusivismu in favórea barbatiloru. — Femeile instruite nu suntu ele óre totu atâtu de capabile că si barbatii pentru conducerea unei clase de baieti dela 7 la 12 ani? Contrariulu, dupa noi este mai adevératu: femei'a prin rabadarea, blândeti'a si obstinatiunea cunoscuta a caracterului ei, posedé mai númeroase aptitudini didactice pentru invetiarea copiloru de câtu barbatii; in ce'a ce privesce principiile de educatiunea si formarea manieriloru copilului, superioritatea ei este evidentá. — Scólele primare de ambe sexe ale Stateloru-Unite, in orasie că si in sate, suntu conduse mai multu de institutóre, si rezultatele dobândite paru escelente, chiar' si acelor'a cari nutriti cu prejudiciile lumei vechi, suntu dela inceputu preveniti in contr'a acestui sistemu.

Afara de ace'a trebuie sê se lasé si femeiloru o cariera, in care acele lipsite de midiolóce se-si póta agonisi prin munca o viétia onorabila. — Atâtea altele li suntu cu deseversire inchise, si paru prin natur'a lucruriloru, séu prin deprinde-

rile nóstre, accesibile numai barbatiloru, in câtu ar' fi legitimu că macaru in ace'a a invetiamentului primaru, in care ele posedá o nuantia de superioritate incontestabila asupr'a loru, se fie admise a concurá pe unu petioru de egalitate completa cu dènsii.

In organisarea scóleloru satesci proiectulu nu face nici o deosebire intre barbatii si femei; scólele avêndu a fi mixte, elu prevede că conducerea loru va fi incredintiata fără deosebire unui invetiatoriu séu unei invetiátore. — Asiá dar' la tíera femeile suntu considerate că de-ajunsu de capabile pentru a instrui si educá pre baieti; de ce nu ar' conservá aceste aptitudini, si in orasie? Schimbarea mediului socialu nu póte avé nici o influintia, este vederatu, asupr'a facultatiloru didactice ale unei persóne. — Ace'a ce-i bine deci la tíera nu póte fi reu in orasie, si pentru ace'a suntemu de parere a se acordá femeiloru drepturi egale cu acele ale barbatiloru pentru conducerea unei clase primare de baieti, ori-unde ar' fi ea situata, asiá că macaru in acêsta ramura a invetiamentului se se póta acordá functiunile publice nu dupa sexu, ci dupa meritu, nu dupa nisce attribute fisice dobândite in modu inconscientu, dar' in vâr-tutea unoru calitati intelectuale si morale, câscigate prin sirguintia si labóre.

Intemeiati pe aceste ratiuni, propunemu a se modificá al. 2. alu articolului. 50, dându-i-se cuprinderea urmátore:

„La scólele de baieti urbane, voru fi institutori séu barbatii séu femei; la cele de fete exclusivu numai femei.“

II. Relativu la liceele clasice de fete, cari numitulu proiectu le lasa afara sub cuvêntu, că „e bine că unu numeru insemnatu de fete se póta capeté o instructiune intinsa, dara totu-odata mai potrivita că studiele liceale, cari pentru dênsele remânu in cea mai mare parte sterpe,“ urméza „Memoriulu“:

„Societatea romana, ori câtu de restrinsu fie gradulu de cultura la care a ajunsu, nu-i de acêsta parere, de óre-ce, atâtu in Bucuresci câtu si in Jasi, ea subvine la intretienerea pe calea initiativei private a câte dóue séu mai multe licee de fete, destinate a conduce pe pensionarele loru pana la pragulu baccalaureatului si a studiiloru universitare. Statulu s'a lasatu de multu a fi depasitu de iniciativ'a privata in acêsta privire, ce'a ce-i dejá unu reu; a redicá inse acêsta inertie la inaltimea unui principiu si a-si propune, pentru ratiuni atâtu de puçinu intemeiate, a perseverá inca multu timpu pe acêsta cale, fie-care va conveni, că este cu deseversire reu. In faci'a mişcarei neresistibile ce purcede mai diu tóte treptele societatiei nóstre, de-a impinge instructiunea feteloru aprópe pana la acelasiu gradu de cultura că si a baietiloru, Statulu nu póte remâne indiferentu; elu are detori'a că inaltu protegiutoriu alu tuturor intereseloru sociale de ori-ce natura, a dá cuvenit'a satisfactiune acestoru tendinti, cari de parte de a infaçisiá vre-o primejdia pentru viitoriu, suntu din contra din cele mai imbucuratóre.

*) „Memoriulu Corpului didacticu din Jasi asupr'a Proiectului de lege alu Instructiunei publice prezentatu Corpuriloru legiutóre in 4 Ianuarie 1886.

Afara de aceste, pentru ce s'ar' considera că sterpe cunoscintele liceale în capetele fetelor, precându cu dreptu cuventu ele paru atât de roditoare în acele ale baietiloru. — Aceste sunt idei inapoite, de pe cându femeia' eră privita de insisi cugetatorii cei mai destinsi că asediata pe o trépta intelectuală inferioară aceia' a barbatului. — Astadi inse din fericire asemeni idei, că alte multe inichitati si prejudicii ale trecutului, au fostu spulberate de progresele timpului. — Femeia' instruita este unu membru totu atât de uti'u societatiei că si barbatul instruitu, căci ei incumba sarcin'a redicarei si crescerei generatiuniloru viitoare, si se scie, că deca este slaba educatiunea în familia, slaba va remâne si în scôla. — Tôte statele civilisate au inceputu a recunósce acestu adevêru si unele din ele, Americ'a mai de multu, Franci'a acumu de curându, s'au pusu seriosu pe lucr'u pentru a repará câtu mai repede un'a din cele mai neexplicabile rataciri ale trecutului. — Celelalte state, este visibilu pentru ori-ce observatoriu, voru intrá fôrte curându pe acêsta cale. Pentru ce amu remâne noi de buna voie inapoi, noi mai cu séma, cari mai puțin inaintati în cultura decâtu alte popóre, avemu desiguru mai mare nevoie decâtu ele a întrebuintá tôte fortiele vii ale natiunei pentru a recâscigá timpul pierdut, si a intrá câtu mai neintârduat în concertulu civilisatiunei europene?

Totu ce espunerea de motive resuma în escelenti termini pentru a justificá utilitatea studiiloru clasice la baieti, se pôte repeti cu ace'asi tarie si pentru fete. Trebuie se fie largi deschise portile universitatiloru nôtstre tuturor alesiloru de ambele sexe, si pentru ace'a o identica preparatiune li este necesara amenduror'a. În afara de rolulu de soție si de muma, în care abundanti'a cunoscintiloru dobândite nu pôte strică — din contra — esistu o suma de carieri sociale, precumu: ace'a medică, literara, didactica si altele, în cari femeia' pôte straluci totu asiá de bine că si barbatul — în unele chiar' cu mai multu succesu decâtu elu — de îndata ce va primi la focarul studiiloru înalte aceleasi lumini, pentru a fi în lupt'a vietiei totu atât de bine înarmata că si dênslu. — Si deca acést'a este adevêratu, pentru ce nu s'ar' asigurá prin înfiintierea de licee de fete posibilitatea pentru unele femei de a se redică deasupr'a sexului lor prin o instructiune solida, si a-si creá ele incesi, cându nevoia o va cere, prin o munca onorabila independentia vietiei, atât de pretioasă ori-carei fiinti omenesci? Exista ore în acêsta tiéra o pletora atât de mare de capacitati, pentru a se despretiui cu atât'a usiurintia contingentulu ce s'ar' poté recrutá în o jumetate aprópe a populatiunei sale? Este ore unu bine soțialu a se condamnă, pentru lungu timpu inca, absolutu tôte femeile la instructiunea superficiala ce primescu astadi si care — trecutul ni spune — nu le pôte face proprii nici chiar' sarcinei ce le incumba în specialu că soții si mume? În fine este ore întieptu si prevediatoriu, că în mersulu pro-

gresivu alu societatiei române către idealulu de cultura la care aspira, femeia' singura se remâna inapoi, indiferenta spectatóre a acestei mișcari de înaintare, la care ne-avându nici o parte, nu va avé, este evidentu, nici o tragere de inima de a-i aduce puterniculu concursu alu actiunei si influentiei sale sociale?

Nu o credemu; timpul a sositu dupa noi a se face se între si femeia' în curentulu mișcarii intelectuale a epoei în care traimu si pentru ace'a indrasnimu a formulá înaintea Corpuriloru Legiuitoare dorinti'a de a se inscrie în legea ce se proiectéza principiulu înfiintierii liceelor de fete.

În acestu scopu propunemu a se dá alineatului 4. alu art. 5. următorii'a cuprindere:

„Instructiunea secundara se dá: pentru baieti, în gimnasiile si liceele clasice si reale; éra pentru fete, în scôlele centrale secundare si în liceele clasice.“

III. Disponendu proiectulu ministerialu desu pomenitu (la Art. 95.), că scôlele secundare de fete voru avé siése clase, „Memoriulu“ notéza:

— „În observatiunile nôtstre de mai susu amu aretatu nevoia ce se simte în sênulu societatiei nôtstre de astadi a înfiintierii câtorv'a licee de fete. — Cu instructiunea ce primescu în momentul de față, în scôlele publice destinate sexului lor, fetele nu potu ajunge la baccalaureatu, nici petrunde în Universitate pentru a urmă cursurile unei specialitati ore-care. Baccalaureatele ce avemu adi, au trebuitu séu se se pregátéscă în particulariu, séu se între în unulu din liceele private; în amendoue casurile n'au ajunsu la resultatu decâtu cu mari sacrificii si cheltueli. Acêsta situatiune pune în imposibilitate se parvina la diploma pe fetele serace, — acele tocmai, cari au mai mare nevoie decâtu celelalte de a-si creá, prin o instructiune serioasă, o cariera sigura si mijloce onorabile de traiu. — Statulu trebuie se dee satisfactiune acestui aventu imbucuratoriu către lumina, ce purcede din tôte straturile societatiei nôtstre, si în limitele resurselor de cari dispune se creeze institutele de cultura necesare pentru indeplinirea acestoru cerinti. — Înfiintierea a câtorv'a licee de fete se impune deci adi solitudinei guvernului nostru.

Deca se va admite acestu principiu, în punctulu legei în care ne aflamu, trebuie se se provéda dispositiunile cuvenite pentru punerea lui în aplicatiune.

Éta modulu celu mai nimeritu si în acel'asi timpu celu mai puțin costisitoriu prin care s'ar' poté ajunge, dupa noi, la realisarea acestei idei.

Termenulu de siése ani, pentru durat'a studiiloru în scôlele secundare de fete, este prea mare. Dupa program'a ce se propune la art. 93, studiele în aceste scoli, din punctulu de vedere alu sciintiloru voru fi desiguru mai întinse decâtu în gimnasiile clasice, urméza că durat'a de 4 ani, ce se crede necesaru a se dá studiiloru gimnasiale, va fi cu prisosintia suficienta si scôleloru secundare de fete. În cele din urma, nici nu-i bine, din tôte punctele de vedere, a se largi prea

multu cadrulu invetiatiureloru in aceste institute de cultura a feteloru. Avendu a se creá si pentru dênsele licee, este preferabilu a se procede cu instructiunea lorú cá si cu ace'a a baietiloru. — Pentru generalitatea feteloru, cari nu au nici timpulu, nici midiulócele, nici grigi'a de a intinde prea departe cultur'a lorú intelectuala, scólele secundare de 4 clase, comparabile in totulu gimnasieloru de baieti, voru fi indestulítóre. Acele inse din absolventele acestoru scoli, cari séu prin facultatile lorú deosebite, séu din gustulu contractatu in ele pentru scientia, ar' voi se continue studiile lorú, voru merge in licee si voru dobândi baccalaureatulú, — ce'a ce li va pune in positiune in casulu unei vocatiuni serióse pentru o specialitate óre-care, de a urmá cursurile Universitatiei, si de a cuceri tóte gradele necesare eserçitiului unei carieri lucrative in societate. Cu aceáa solutiune, nu numai se va satisfacé tuturorú nevoieloru, dar' inca, micsiurându-se cu doi ani durat'a cursuriloru in scólele secundare, cheltuiel'a infiintari lorú va fi mai mica, si prin urmare si respândirea lorú in diversele capitale de judetiu va fi curându posibila. — Nu trebuie uitatu, cá aceste scoli suntú bas'a invetiamentului secundaru alu feteloru, precum si gimnasiile suntú ale baietiloru, si ca din aceáa cauza trebuiesc puse la indemân'a feteloru serace de prin centrele mai insemnate de populatiune, fára cari ele, neavându midiulóce de a schimbá de resiedintia, cu tóta dorint'a si pótint'a de a invetiá, se voru vedé nevoite a rămâne cu slabele cunoscintie obtinute in scólele primare, ce'a ce va fi o pierdere si pentru dênsele, si pentru cultur'a centreloru de populatiune in cari se afla. — Numai prin respândirea scóloru se propaga lumin'a, la focarul cárei'a se potú desveli talentele ce jacu inconsciente in sênulu natiunei, si cari mai pe urma, prin serviciile ce aducu societatiei resplatescu indiecitú sacrificiele facute pentru descoperirea si cultivarea lorú.

Cu sistem'a ce propunemu, de a se micsiurá durat'a studiiloru in scólele secundare de fete dela 6 la 4 ani, devine posibila fára mari cheltueli si infiintarea liceeloru de fete. — Totulu se reduce in adeveru atunci, cá in cátev'a orasie ale tieiei: Bucuresci, Iasi, Craiov'a, spre exemplu, se se suprapuna scóloru secundare respective cáte unu cursu superioru de 4 clase, cu cari impreuna se constituie liceulu de fete. — Program'a acestui cursu superioru ar' trebui se fia ast'felu intocmita, pentru-cá prelúnga studiulu limbelorú antice, se cuprinda in ea si desvoltarea obiectelorú sciintifice, dejá cunoscute in parte de elevele din cursulu inferioru, pâna la acelasiu gradu de intindere cá in liceele de baieti. — O singura obiectiune se póte presentá: fi-voru in stare, in 4 ani, absolventele cele mai eminente ale scóloru secundare de fete — acele fiindu mai cu séma destinate a populá cursulu superioru alu acestoru scoli — de a deveni in limbele clasice de o tarfia comparabila cu ace'a a absolventiloru de licee, asiá cá se póta incercá cá si dênssi, cu succesu, probele examenului

generalu de baccalaureatu? Respunsulu nu póte fi indoielnicu: exemplulu liceeloru private de fete dejá infiintiate o dovedesce pe fie-care dí. — Fetele suntú, precumu se scie, multu mai precece decâtú baietii; intre 15 si 20 ani inteligenti'a lorú in midilocie este mai desvoltata si cugetarea lorú mai matura; afara de aceste, sêrguint'a si aplicatiunea la lucru a acelor'a din ele ce aspira la onórea diplomei, este incomparabilu mai mare decâtú a baietiloru; — in fine, sosindu din scólele secundare multu mai inaintate in obiectele sciintifice, decâtú absolventii gimnasieloru, se voru poté aplicá in deosebi la limbele vechi, ce'a ce li va permite se între in posesiunea lorú multu mai curându.

Pentru-cá cursurile superióre ale acestoru licee de fete se póta fi urmate si de absolventele distinsé ale celorlalte scoli secundare din tíera, voru trebui se fie prevediute de internate in cari parintii cu mici sacrificii banesci se-si póta asiedia fára grigia copilele lorú.

Éta solutiunea ce propunemu, si care dupa noi are indoitulu avantajú, de a se asigurá beneficiulu instructiunei secundare la cele mai multe fete posibile, si in acel'asiu timpú de a permite, celorú mai iuzestrate si mai capabile diintre ele, se póta ajunge prin scólele publice la acel'asiu gradu de cultura intelectuala cá si baietii.

Pe bas'a acestoru motive, propunemu deci a se redactá alineatulú alu 3-lea, alu art. 95, in urmatórea cuprindere:

Scólele secundare de fete voru avé 4 clase.

In orasielú: Bucuresci, Iasi si Craiov'a, se voru infiintia sub numele de „licee de fete,” scoli secundare de cate optu clase. — Program'a cursului inferioru alu acestoru licee, va fi aceea prescria la art. 93, pentru celelalte scoli secundare de fete, é'r' program'a cursului superioru se va intocmi pe bas'a acelorú dela art. 91 ast'felu, cá absolventele acestoru scoli se se póta presentá la examenulu generalu de licee clasice.

POESIA

A goní ori-ce-amintire... si-a tinti a sa gândire
Pe unu frumusu axu de aurú, a o tiné'n cumpanire,
Nesigura, far' astémperu, si-n deplina nemisicare;
A-nvesti cu vecinici'a o efemera visare;
Adeverulu si frumosulu a iubi, a cautá
Armoni'a lorú divina, — si-n taina-a ascultá
Geniulu, ce-n alu seu suflétu cá unu glasu cerescu resuna;
A cantá, a ride, a plánge, — a siopti radiei din luna,
Singuru, fára nici o tinta, fára nici o pregândire;
Dintr'unu suspinu, dintr'o vorba, dintr'o curata zimbire
Unu tablou alesu a face plinu de noru si de seninu,
Dintr'o lacrema-ardietóre unu margaritariu divinú!
Éca sant'a mistune a unui póetu in lume,
Aci-i stá ambitiunea si nemuritoriú-i nume!

(A. de Musset.)

A. G. Draghicescu.

Festivati militare in Petersburg.

Cronica. — Adunarea generala a reuniunii femeilor romane din Brasiovu. Conformu §-lui 8 alu statuteloru, care prescrie că in fie-care anu in lun'a lui Noemvrie 7/19, adeca in diu'a onomastica a Maiestatii Sale, a Imperatesei si Reginei Elisabet'a, care e patrón'a reuniunii, se se tîna adunarea generala, — se intrunira membrele reuniunii in sala de desemnu a scóloru centrale din Brasiovu la 3 ore dupa prândiu. — Du'a presidenta Mari'a Secareanu a deschisu adunarea cu unu discursu, in care aréta insemnatatea reuniunii pentru educatiunea fetitieloru nóstre, invita pe on. membre că se spriginésca si mai departe reuniunea si pofîndu prosperare reuniunii incheia, urându Inaltei Patrón'e si augustei case domnitóre multi ani fericiti. — Dupa ace'a urmâ raportulu comitetului despre activitatea sa in decursulu anului expirat, din care reproducemu aici urmatórele puncte mai insemnate: — 1. Comitétulu a respunsu subventiunile votate de adunarea generala trecuta in suma de 1000 fl. v. a. 2. Societatea de lectura a domnisióreloru române din Brasiovu a datu o representatiune teatrala, care a adusu câscigu curatu 81 fl. 31 cr. v. a. in favorulu internatului reuniunii. 3. La serbatorile Craciunului a prevediutu comitetulu 11 eleve serace cu incaltiamintea necesara. 4. Facîndu-se in vér'a trecuta o expositiune industrială a orasiului Brasiovu, a fostu invitata si reuniunea nóstra a expune lucruri de mîna, comitetulu a staruitu că vre-o 40 de membre si scól'a reuniunii se concurga la acést'a expositiune. 5. Comitétulu in siedinti'a comuna cu Efori'a scóloru a alesu pe dn'a Elen'a Rusu că profesóra provisoria pentru instruirea lucrului de mîna la scól'a de fetitie de aici. 6. Din conspectulu cassei se vede, că averea reuniunii este astadi de 40.925 fl. 21 cr. v. a. — Rapórta apoi despre infiintierea internatului reuniunii. Din acestu raportu se vede, că comitetulu in cele mai multe siedintie si-a organisatu internatulu pe bas'a unui planu sistematicu, din care aflămu că in internatu se invétia: a) pregatirea a totu feliulu de mîncari; b) spalatul si calcatulu a totu feliulu de rufe; c) cusutul la maşina de lengerii si vestminte; d) torsu de lăna, tiesetura pentru trebuintele casei — industri'a de casa; e) cultura de legumi; f) invetiaturi igienice. — In acestu internatu se primescu: a) fără plata, fetitie serace, care voru fi absolvatu 3—4 clase primare, in etate de 13 ani impliniti, — aceste fetitie se prevedu cu tóte cele necesare in inbracaminte, in incaltiaminte si in alimentare, — ele prevedu tóte serviciile interne; b) cu plata de 10 fl. pe luna, cari au absolvatu clasele primare si voru se se cualifice in cele propuse in acestu internatu, si de acele, cari pe lănga acést'a cualificare voru se continue invetiamentulu la vre-un'a din scólele din locu, — plat'a se face anticipativu pe fie-care luna; —

pentru acést'a plata se presta instructiunea si alimentarea; c) se mai admitu si fetitie de acele, cari vinu numai preste dí, se primésca instructi'a, ce se dă in internatu; — aceste fetitie au se prândiésca aci, platindu pentru acést'a o tacsă, statorinda de către comitetulu reuniunii; — aceste fetitie trebuie se fie inse din Brasiovu. — Internatulu s'a deschisu la 25 Augustu a. c. si astadi are 7 eleve cu plata si 3 fără plata. Dirigenta este d.-n'a Mari'a Bellu.

Elena Teodorini. Diarele italiene si portugeze ne aducu scire despre nouele si stralucitele succese ale cântaretiei române Elena Teodorini pe scen'a teatrului S. Carlos din Lisbona. Talentulu seu musicalu si dramaticu se manifesta sub o noua fasa in opera lui Massenet: Regele Lahoniei. Interpretatiunea rolului sacerdotesei Nair este o noua podóba la cunun'a artistica a Teodorinei; dēns'a se aréta aici că in tóte rolurile sale, o virtuoaasă hors ligne si o acritia dotata cu cele mai rari calitati dramatice, e demna rivala a Adelaidei Ristori si a Sarei Bernhardt. In Gioconda de maestrulu Ponchielli, dice unu corespondentu alu jurnalului milanazu „il Trovatore“, Elena Teodorini a fostu splendida. E cu greu a-si inchipu cinev'a accentulu sfásietoriu alu acestei mari artiste in ultimele si superbe pagine ale Giocondei. Dēns'a scie se reproduca martirulu cu atātu adevéru, cu unu simtiementu atātu de justu, că mişca pe auditoriu pana in fundulu inimii. E inutilu, dice corespondentulu, a inregistrá aplausele entusiaste, cari fura neintrerupte si in unele puncte luáu proportiunea unei adevérate ovatiuni.

Apelu. Concetatieni Români! Ve este cunoscutu, că se afla o multime de copii de Români asiediati la meserii aci in Brasiovu de „Asociatiunea pentru spriginirea invetiaceiloru si sodaliloru români meseriasi.“ Acesti copii suntu de totu sêrmani si fara de nici unu spriginu de acasa, suntu lipsiti pâna si de vestmintele cele mai neapertu de lipsa. Puşinele mijloce banesci, de care dispune Asociatiunea suntu cu totul insuficiente pentru a prevedé pe toti acesti napastuiti ai sortii cu tóte vestmintele de cari au trebuintia, si acést'a cu atātu mai vêrtosu, cu câtu ea astadi — in urm'a oprirei scólei române de meserii din partea guvernului — este silita se intrebuintieze cea mai mare parte a modestului seu bugetu pentru platierea de taxe scolare la scólele de meserii straine, ce suntu siliti se le cerceteze astadi toti invetiaceii meseriasi români, si pentru procurarea recuisiteloru de scóla, de cari au trebuintia. — Concetatieni Români! „Comitetulu Asociatiunei pentru spriginirea invetiaceiloru si sodaliloru români meseriasi“ in neclintit'a s'a credintia in „solidaritatea“ ce unesce si trebuie se unésca astadi mai multu decâtu oricându tóte elementele sociali ale poporului român u intru a face bine, indrasnesce si de astadata a apelá la d.-vóstre, rugându-ve se contribuiti la adapostirea lipsitiloru invetiacei meseriasi contr'a asprului anu-témpu in care ne aflămu,

fie-care cu ce ye voru dictă inaltele d.-vostre sentimente de caritate si de compatimire omenesca, fie cu bani, fie cu vestminte vechi! Ajutându pe acesti elevi sêrmani, contribuiti a se formă din ei in celu mai scurtu tîmpu ômeni folositorî natiunii. — Concetatieni Români! Nu pregetati a dă o mica parte numai din ce'a ce puteti de fie-care si multe neajunsuri voru încetă de a mai esistă. Brasiovu, 13 Novembre 1886. Comitetulu Asoc. p. spriginirea invetiaceilor si sodalilor rom. meseriasi. Bart. Baiulescu, presied. Ionu Bozoceanu secret.

Bibliografia. — „Memoriulu corpului didacticu din Iasi asupr'a proiectului de lege alu instructiunei publice” prezentatu corpurilor legiuitôre in 4 Ianuariu 1886. — Iasi. 1886. 8° pag. 255. — Cu viua bucurie amu luat si noi notiia la tempulu seu despre importantulu proiectu de lege alu actualului d. ministru alu instructiunei publice in Români'a. Dicu, cu viua bucurie, pentru-că într'adeveru eră la Români ôr'a ultima a se socoti cei competenti si la reform'a instructiunei publice, carea ar' trebui se fia *pêtr'a anghiułara* a constitutiei române. Déca acést'a e de lipsa càruiv'a poporu care se lauda cu libertate si independintia, apoi nesmiutitu, că in primulu locu vine a se pune poporulu romănu. Vêcuri întregi tienutu prin forti'a majora a impregiurarilor in cea mai abrutizătoria umilintia si in cea mai grôsa intunecime si ignorantia, chieamatu deodata la viétia neatêrnata, *lumin'a*, si érași *lumin'a* numai 'lu pôte tiné unde a ajunsu, si totu *lumin'a* numai 'lu pôte conduce cu siguritate printre grelele si criticele impregiurari ce s'au poroit si nu scimu cându se voru delatură de pre orizonulu Orientului. Êr' *lumin'a*, ce este produsulu instructiunei generale astadi de lipsa este, că se se pôta imprasciă si patrunde pana in straturile cele mai de josu ale societatii romanesci. Acést'a cu atât'a e mai de lipsa, cu câtu dupa cum spune lamuritu espunerea de motive la proiectulu din cestiune — din 400.000 de baieti de sateni nu ambla la scól'a primara decâtu 92.000, si din 6000 de scôle rurale, ce aru trebui se fie, nu suntu decâtu 2000. Vré se dica trei parti din problemulu respândirei lumineloru in midiloculu poporulu ruralu suntu inca de resolvitu. Si apoi credemu, că acestu scopu si-lu va fi propusu si on. d. ministru respectivu cându a prezentatu publiculu proiectulu seu. Guvernulu deoparte prin elaborarea acestui'a, corpulu didacticu precumu si caialalti factori chiamati a concurge cu lamuririle relative basate pe studie seriôse si lunga esperintia, pôte se spera, că voru întregi oper'a culturala a neamului nostru, dându invetiamentulu publicu importantia si savorulu, ce 'lu vedemu că 'lu are in staturile cele mai culte europene. — „Memoriulu” numitu este rezultatulu mai multoru conferintie ale corpului didacticu de tôte gradele din Iasi si e redactatu — cu puține esceptiuni de dlu Tzony prof. la facultatea de sciintie din acelu orasiu. Vederile si dorintiele sale suntu desfasiurate in 33 de puncte pre lungu si de ajunsu motivate. — Voiu reproduce

unele ce mi se paru mai nòue la noi la Români, Atari suntu: — 1. Se se inscrie in lege principiulu infintiarei liceeloru de fete si a scôleloru speciale pentru copii orbi si surdo-muti; — 2. In tôte scôlele primare de ambe secsele se voru predă notiuni de igiena si cântulu. — Intradeveru nu potemu întielege cum onor. d. ministru alu instructiunei a potutu se omitta aceste dōue obiecte atâtu de insemnate pentru educatiunea fisica, morala si estetica. „Am visitatu la Noulu-Jork — scrie de multisioru celebrulu Fisch — o scôla de 1400 elevi. I-amu aflatu, cându amu sositu, asiedati in colône in sal'a cea mare. La 9 ôre precisu un'a din institutôre se pune la piano — instrumentu care jóca mare rolu in instructiunea publica a Americi, — si esecută unulu din cele mai frumôse marsiuri ale lui Beethoven. In acelasu momentu tôte colônele pornescu si esecuta mișcarile cele mai gratiôse cu o precisiune adeveratu admirabila. Indata dupa ace'a unu pariete mobilu se da la o parte că prin farmecu, si vediuramu in departare unu amfiteatru, pe care sute de copilasi mici repetiau aceleasi evolutiuni. Aceste esercitii intrunescu avantajiele dantiului si ale gimnasticei, si suntu calculate pentru a fortifică muschii si mai cu sêma pe acei'a ai peptului, dându corpulu usiurintia, forti'a si grati'a.” Atât'a Fisch, si cine nu vede, că unu mare si veditu adeveru spune. Me miru, repetiescu, că dlu Sturdza, altcumu destulu de genialu, asiă cev'a pôte scapă din vedere.

Dar' se continuu cu vederile „Memoriului.”

3. Se se consacre prin noua lege principiulu intretinerei personalulu didacticu alu invetiamentulu primaru de catra statu, aruncându-se numai celelalte cheltueli pe sêm'a Comuneloru. — Se se asigure prin contractarea unui imprumutu, facutu de statu pe socotél'a Comuneloru si Judetieloru, repede a construi a tuturoru localuriloru de scoli primare necesare;

4. Se se inscrie in lege obligatiunea pentru statu, de a face tôte sacrificiele posibile spre a complectă câtu mai curîndu retiêu'a scôleloru primare rurale, ast'felu, că in celu mai scurtu tîmpu se nu se gasésca nici o comuna, numerându o populatiune de celu puçinu 40 familii, in care se nu fie o scôla primara rurala;

5. Se se admita in personalulu didacticu alu invetiamentulu primaru de baieti, fie ruralu, fie urbanu, egalitatea complecta intre ambêle sexe;

6. Se se organizeze gradinile de copii in conditiunile ce reclama sciintia pedagogica, si se se încépa câtu mai curîndu cu creatiunea lor, macaru prin centrele principale de populatiune;

7. Se se prescrie in lege obligatiunea pentru statu de a intretiné, pe socotél'a lui, in fie-care capitala de judetiu celu puçinu câte unu liceu sêu gimnasiu, clasicu sêu realu, si câte o scôla secundara de fete;

8. Se se prescrie reinfintiarea la Universitatea de Iasi a facultatiei de teologie;

9. Se se recunósca membriloru corpului didacticu, de tôte gradele, dreptulu in casu de in-

firmitate sau bôla cronică bine constatată, capetată în cursul serviciului, de a se retrage la pensie înainte termenului de 30 ani serviți, și fără considerațiune de etate.

V. Gr. B.

Dictionariu romanu-magiaru pentru școlă și casa de *Ioanu Lazariciu*, profesor, a apărut în tipăritura și editura W. Krafft în Sibiu. E un bun și practic dictionariu, portativ, cuprindând 154 pagini tipărit merut și desu. Prețulu 60 cr., se află de vândare și la noi.

Economia Campului și Grădinaritul pentru școlile populare de *George Moianu* invetiatoriu la școlă română de fete din Brășov, a apărut în editura lui H. Zeidner în Brășov. Opsiorul acestă cu numeroase ilustrațiuni la voră potă întrebuința cu multă folosă invetiatorii noștri rurali că manualu pentru propunerea studiului economiei, precum și economii dela sate pentru întocmirea economiei loră în toate direcțiunile — tractându-se pe scurt în același toate ramurile economiei, cum: cultură plantelor și a animalelor de economă, întocmirea economiei, legumăritulu, florăritulu, pomăritulu, vieritulu și cultură arborilor și a gărdului viu. — Prețulu 25 cr.

Calendariu pe anul 1887. Editura Tipografiei Dieceșei gr. or. rom. a Aradului. Pre lungă partea calendaristică bene redactată, cuprinde Siematismulu metropoliei gr. or. rom. din Ungaria și Transilvania și alu dieceșei Aradului, precum și ună bogată lectură de instrucțiune și distracțiune. Prețulu e 30 cr.

Carte conducătoare la propunerea calculării în școlă poporală pentru invetiatori și preparandi. Brosiura I. Materiă de invetiamentu a claselor I, II și III ale școlii populare, după planulu ministerialu, scrisă de *Gavrilu Trifu* prof. preparandialu. Prețulu unui exemplariu 80 cr., se potă procură și dela noi. — „*Luminatoriulu*“ (din Timișoara) anunțându acestu opă scrie între altele: „*Sintimă o îndoita bucurie și multumire de cate ori vedemă că se face un pas înaintă pre tereculu instrucțiunei tinerimii neamului nostru. Si un astfelu de progres este aparintă unui nou manualu, scrisu de dl. Gavrilu Trifu, profesor preparandialu în Zălau s. a. m. d. apoi după ce reproduce întregă precuvențare a dlui autoru, însemnă: „Inșurările eminente ale acestui manualu suntă mai pre susu de toate. Sistemulu intuitiv și o limba română corectă, curată și usoră de întielesu, ceă ce dovedesce, că autorulu anii activității sale invetiatorești i-a petrecut cu totă serioșitatea, devotiunea și diligență, calități ce suntă nedispensabile pentru un invetiatoriu conșci și conșciintiosu, și ce le pretinde importantă invetiamentuului poporalu. — Salutându autorulu, felicitămă pre dñii invetiatori poporali împartășiti de acestu nou manualu, pre care nu esitamă nici un momentu a li-lu recomandă atențiunei și spriginirei spre folosulu loră nedubitat și în interesulu instrucțiunei elementare.“*

Carti școlastice aprobate de ministeriulu r. u *Manualu de gramatică limbii române* pentru școlile populare în trei cursuri de *Maximu Popu* profesor la gimnasiulu din Năsăud. — Acestu manualu s'a aprobatu prin Ministeriulu reg. ung. cu datulu 26 Aprilie 1886 nr. 13,193. Prețulu e 30 cr., se potă procură dela noi. — *Manualu de Stilistică* pentru școlile medie și institutale preparandiale, de *Ioanu F. Negrutiu* profesor. Partea practică foarte bogată a acestui opă — cuprindând compozițiuni de totu soiulu de acte obveniente în referințele vieții sociale — se potă întrebuința cu multă folosă decâtă preoti, invetiatori și alți carturari români. — S'a aprobatu din partea Ministeriului r. u. cu datulu 16 Dec. 1885 nr. 48,518. — Prețulu unui exemplariu e 1 fl. 10 cr. și se potă procură și dela noi.

Brosiura română confiscată. — Ministrulu de interne a provocat toate municipiile țării a confiscă toate exemplarele aflate a brosiurii „*Românii de preste munti*.“ Acestor provocări e alăturată sentința judecătoreșă din Muresiu-Oșiorheiu, după care se demăndă confiscarea brosiurei din cestiune în întielesulu §-lui 62 alu legii penale.

Deslegarea Logogrifului din nr. 17.

Cele 9 cuvinte cercate sunt:

Afrodita,
Lignit,
Efes,
Saturnaliile,
Antilop,
Niagara,
Detmold,
Raresiu,
Iamb.

Literele inițiale a acestor cetite de susu în josu dau numele poetului ALESANDRI; ér cele finali cetite de josu în susu dau numele orașului BUDAPESTA.

Bene Pau deslegat: Dómna Emiliă Onciu n. Ciavoschi și domni Eugeniu Suciu și Petru Vancu.

Premiile escrise li-au câștigat: dómna Emilia Onciu n. Ciavoschi în Uzdin și domnulu Eugeniu Suciu în Sitarovetiu.

Deslegarea Găciturii matematice din nr. 18.

Elviră e de 18 ani, frate-sen de 20, mama-să de 36, tatălu-sen de 54, ér buna-să de 72 ani. Sumă aniloră la toate aceste 5 persoane—200.

Bene o-a deslegat: Dómnele și domnișorele Maria Bozacu n. Dumbrava, Emilia Onciu n. Ciavoschi, Petronela Cornea n. Misiciu, Plotina Pască n. Ianza, Elena Nestoru, Cornelia Densușianu, Octavia Peteanu, Regina Meda, Lucretia Ianza, Ermina Draganu, Leontina Moldovanu; și domni Ioanu Bărsanu, Ioanu Frantiu, Lazaru Sciopone, George Catana, Stefanu Bretoiu, Teodoru Bohatielu, Alexandru Popu, Grigoriu Paliciu, Eugeniu Suciu, Teodoru Fekete-Negrutiu, George D. Cantoru, Ios. Ardeleanu, Ioanu Margineanu.

Premiile le-au câștigat: dómna Plotina Pască n. Ianza în Zăicani și domnulu Stefanu Bretoiu în Teiusiu.

Proprietariu, Redactoru respundietoriu și Editoru: **Niculăe Fekete Negrutiu.**

Gherla Imprimăria „Aurora“ p. A. Todoranu.